

IFLA/UNESCO Manifestul bibliotecii publice 1994

Libertatea, prosperitatea și dezvoltarea societății și a indivizilor sunt valori umane fundamentale. Ele pot fi atinse doar dacă cetățenii bine informați au posibilitatea să își exercite drepturile democratice și să joace un rol activ în societate. Participarea constructivă și dezvoltarea democrației se bazează pe existența unui nivel satisfăcător al educației și pe accesul liber și nelimitat la cunoștințe, idei, cultură și informații.

Biblioteca publică, poarta locală spre cunoaștere, oferă indivizilor și grupurilor sociale condițiile de bază pentru învățarea pe tot parcursul vieții, câștigarea independenței în luarea deciziilor și dezvoltarea culturală a individului și a grupurilor sociale.

Manifestul acesta proclamă credința UNESCO în biblioteca publică ca forță vie pentru educație, cultură și informare, ca agent esențial în încurajarea păcii și bunăstării spirituale prin intermediul intelctelor bărbaților și femeilor.

De aceea, UNESCO încurajează autoritățile naționale și locale să susțină și să se implice activ în dezvoltarea bibliotecilor publice.

Biblioteca publică

Biblioteca publică este centrul local al informării, care facilitează accesul utilizatorilor săi la orice fel de cunoștințe și informații.

Serviciile bibliotecii publice sunt oferite pe baza accesului egal pentru toți, indiferent de vârstă, rasă, sex, religie, naționalitate, limbă sau statut social. De aceea, este necesară oferirea de servicii și materiale specifice utilizatorilor care nu pot, din diferite motive, să le folosească pe cele obișnuite. Această categorie cuprinde, de exemplu, minoritățile lingvistice, persoanele cu dizabilități sau cele din spitale sau închisori.

Toate grupele de vârstă trebuie să găsească materiale adecvate nevoilor lor. Pe lângă materialele tradiționale, colecțiile și serviciile trebuie să includă toate tipurile de medii și tehnologii moderne. Calitatea înaltă și adecvarea la nevoile și condițiile locale sunt esențiale. Materialele trebuie să reflecte tendințele curente și evoluția societății dar și memoria încercărilor și imaginației umane.

Colecțiile și serviciile nu trebuie să fie supuse nici unei forme de cenzură ideologică, politică sau religioasă, precum nici presiunilor comerciale.

Misiunile bibliotecii publice

Urmatoarele misiuni cheie, referitoare la informare, alfabetizare, educație și cultură, ar trebui să fie în centrul serviciilor bibliotecii publice:

1. crearea și întărirea deprinderilor de lectură la copii începând de la vârste fragede;
2. susținerea educației individuale și autodidacte dar și a celei instituționale la toate nivelele;
3. oferirea de posibilități pentru dezvoltarea creativității personale;
4. stimularea imaginației și creativității copiilor și a tinerilor;

5. promovarea conștientizării moștenirii culturale, a aprecierii artei, realizărilor științifice și inovațiilor;
6. oferirea posibilității de accesare și exprimare culturală a tuturor artelor dramatice;
7. încurajarea dialogurilor inter-culturale și susținerea diversității culturale;
8. susținerea tradiției orale;
9. asigurarea accesului cetățenilor la toate tipurile de informație comunitară;
10. oferirea de servicii informaționale adecvate firmelor, asociațiilor și grupurilor de interese locale;
11. facilitarea deprinderii abilităților informaționale și de operare a calculatorului;
12. susținerea și participarea la activități și programe de alfabetizare pentru toate vârstele și chiar inițierea lor dacă este necesar.

Finanțare, legislație și rețele

Utilizarea bibliotecii publice trebuie să se facă, în principiu, fără plată. Biblioteca publică este responsabilitatea autorităților locale și naționale. Trebuie să fie susținută de legislații specifice și finanțată de autoritățile naționale și locale. Trebuie să fie o componentă esențială a oricărei strategii pe termen lung care se referă la cultură, informare, instrucție și educație.

Pentru asigurarea coordonării și cooperării între biblioteci la nivel național, legislația și planurile strategice trebuie să definească și să promoveze o rețea națională a bibliotecilor pe baza standardelor de servire acceptate.

Rețeaua bibliotecilor publice trebuie să fie proiectată în relație cu bibliotecile naționale, regionale, de cercetare și speciale dar și cu bibliotecile din școli, colegii și universități.

Operare și management

Trebuie formulată o politică clară, care definește obiective, priorități și servicii legate de nevoile comunității locale. Biblioteca publică trebuie să fie eficient organizată și trebuie să păstreze standarde profesionale de funcționare.

Trebuie să fie asigurată buna cooperare cu parteneri relevanți - de exemplu, grupuri de utilizatori și profesioniști la nivel local, regional, național, dar și internațional.

Serviciile trebuie să fie accesibile tuturor membrilor comunității, inclusiv persoanelor cu handicap. De aceea, biblioteca trebuie să aibă cladiri bine poziționate, spații bune pentru citit și studiat, tehnologii adecvate și suficiente ore de funcționare care să se suprapună peste timpul liber al utilizatorului. Acest lucru implică în mod egal existența serviciilor speciale adresate celor care se află în imposibilitatea de a vizita biblioteca.

Serviciile bibliotecii trebuie să se adapteze la diferitele nevoi ale comunităților din zone rurale și urbane.

Bibliotecarul este un intermediar activ între utilizatori și resurse. Pregătirea profesională și educația continuă a bibliotecarului sunt indispensabile pentru a putea asigura servicii adecvate.

Este necesară oferirea de programe de deschidere către public și programe de educare a utilizatorilor, pentru a-i ajuta pe aceștia să beneficieze de toate resursele.

Punerea în practică a manifestului

Factorii de decizie la nivel național și local, precum și comunitatea bibliotecilor în general, din toată lumea, sunt îndemnați să implementeze principiile exprimate în acest manifest.

(IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 1994 - <http://www.ifla.org/VII/s8/unesco/manif.htm>)